

A regionális fejlődés és a külgazdaság kapcsolata

Mosonyi Katalin
koordinációs igazgató

Magyarország gazdaságának stabilizálódásában és fejlődésében hosszú évek óta meghatározó szerepet játszik a külgazdaság, a tudatosan felvállalt és következetesen megvalósított exportorientált gazdaságpolitika. A teljes magyar kivitel háromszor gyorsabban bővült, mint az ország a GDP-je, és ennek eredményeként az ezredfordulóra Európában Magyarország gazdaságának növekedési üteme harminc ország közül a harmadik legmagasabb, még az export bővülésében az első helyen áll.

Ezek az eredmények azonban mind a földrajzi régiók, mind a vállalati szektorok viszonylag szűk körére korlátozódnak. Ennek visszahatása egyre érzekelhetőbben jelentkezik a területi, térségi egyenlenségekben. A kilencvenes évek közel egy évtizede nem volt elegendő arra, hogy a KGST időszakában becsontosodott, nem konvertálható áru- alapot egyes régiók lecseréljék és sikeresen kapcsolódjanak be a külkereskedelmi forgalomba. A térségi leszakadás, a regionális eltérés jó mutatószáma lehet az egy főre jutó export alakulása. A térségi fejlődésben meghatározó jelentőséggel bírnak a külkereskedelmi forgalom nagyobbik hányadát előállító, döntően külföldi tulajdonú nagyvállalatok. Ezek elhelyezkedésének köszönhetően Kelet-Magyarország előbbieik szerint mért kibocsátása mindössze egy ötöde Nyugat-Magyarországnak és ez az egyenlenség az utóbbi években nőtt a többszörösére. A kis- és középvállalkozói szektor teljesítménye elmarad a foglalkoztatásban betöltött súlyától és a leszakadt régiókban a helyi erőforrások mozgósításában vállalható szerepétől. Ennek egyik fő oka, hogy a dél-dunántúli, a dél-alföldi régiók vállalkozóinak külkereskedelmi partnerei a hasonló nagyságú, de tőkével ugyancsak gyatrán ellátott szomszéd vállalkozók.

Ez az egyenlenség jelentős hátrány a társadalmi szabályozásban, nem alkalmazható egységes gazdaságpolitika, ami jó és előnyös a fejlett régióknak, az tovább növelve a leszakadást hátrányosan érintheti a gyengébben fejlett területeket.

Ennek alapvető jelentőségét felismerve a kormányzat több éven átívelő gazdaságfejlesztési programot dolgozott ki, amely kedvező mozgásteret biztosít az egyes régiók, illetve a nemzetközi és a hazai üzleti szereplők növekedéséhez. A fejlesztéspolitikai prioritások programkeretekbe terelése még nagyobb felelősséget jelent az e programok lebonyolítását végző intézmények számára. Biztosítaniuk kell a költségvetési pénzeknek, mint az állam társfinanszírozói szerepvállalása megjelenésének átlátható felhasználását, az ezzel elért eredmények és teljesítmények mérhetőségét.

E kritériumoknak már ma is megfelel az Eximbank több éve működő, a hazai kis- és középvállalkozók körében igen nagy népszerűségnek örvendő úgynevezett Eximhitel. A Bank e konstrukció keretében a külkereskedelmi ügylet megvalósulását annak legfeljebb 75 százaléka erejéig kedvezményes kamatozású finanszírozással segíti elő. A vissza nem térítendő kedvezmény a hitel futamidejének első hat hónapjában a maximált kama-

tok felét érinti. Ezzel a Bank 125 millió forint export létrejöttéhez maximum 6,5 millió forinttal, mintegy 5 százaléknyi költségvetési támogatással járul hozzá.

Az elkövetkező években kihasználva a kormányzat gazdaságpolitikai programja dominánsan regionális jellegét a promócionális tevékenységet tudatosan a leszakadó területekre kell összpontosítani.

Ezt kívánja a Magyar Export-Import Bank Rt. is üzletpolitikájában az elkövetkező években érvényesíteni. Tudatosan nagyobb szerepet kíván vállalni azoknak a speciális konjunkturális hatásoknak a kiaknázásában, amelyek különösen Magyarország elmaradt régióinak külgazdasági szerepét, benne a foglalkoztatottság növekedését segíthetik elő.

Ez a konjunkturális hatás a környező országokban bekövetkező kedvező változásoknak köszönhető. Nem hanyagolható el az olajár drasztikus növekedése miatt jelentkező egyre fizetőképesebb orosz importigény, amelynek kielégítésében megfelelő finanszírozás háttér mellett a magyar vállalkozók is versenyképesen részt vehetnek. Hasonlóan nagy tartalékokat jelenthet a hazai kis- és középvállalkozók számára a dél-európai demokratizálódási törekvések nyomán megjelenő, az Európai Unió gazdasági támogatásával, finanszírozásával beinduló projektekben való részvétel.

Önmagában az e térségekbe irányuló kivitel a teljes magyar exportnak 5 százalékát sem közelíti meg, de specifikus hatása az egyes régiók felzárkózásában ennél sokkal nagyobb súlyt képviselhet.